

Jubileumsåret

Viola Trädgårdsvärlden

1895-2020

Landskapsarkitektur, parker och anläggning

Redan från starten innehöll Viola artiklar om parker och så småningom även landskapsarkitektur, anläggning, växter för offentlig miljö med mera. Under åren har det varit en given del av tidningen och periodvis har det skrivits mycket om allt från utländska parker till maskinmässor och föredrag från olika förenings stämmor och studiebesök.

I ett nummer från augusti 1920 dyker en notis upp som berättar att stadsträdgårdsmästarna bildat Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare och att det är till gagn för både stadsträdgårdsmästaren och det samhället där han arbetar. Stadsträdgårdsmästaren M. Hammarberg väljs till ordförande.

Liksom Viola firar stadsträdgårdsmästarna jubileum, 100 år. Det uppmärksammas bland annat i år genom att föreningen tillsammans med Tankesmedjan Movium gör en serie om sex kortfilmer för att uppmärksamma arbetet med att utveckla landets urbana utemiljöer och det utifrån olika perspektiv.

Till en början är reportagen i Viola från parker och städer illustrerade med teckningar eller svartvita bilder. Med åren blir det allt fler bilder och längre texter. Det förekommer också tävlingar, en redan under 1920-talet om att göra om Kungsträdgården i Stockholm. Några år senare och takt med

bostadens utveckling presenterades under 1940-talet en tävling om att skapa moderna villaträdgårdar.

Kritik mot förtätning i städer är inget nytt som dykt upp de senaste tio åren. En förstasida från 1985 lyfter fram en utredning som slår fast: Parkmarken behövs! Det är forskarna Patrik Grahn och Gunnar Sorte vid SLU som gjort utredningen eftersom kunskapen om hur grönområden knappast alls var dokumenterad vid denna tid.

Idag finns det mer dokumentation och saker och ting har hänt. Men än finns mycket att göra.

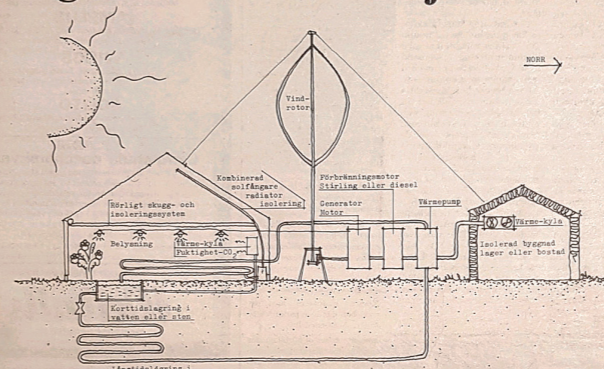
Den här typen av artiklar finns inte längre i Viola utan hösten 2011 gavs Tidskriften Landskap, som också ägs av Tejarps förlag, ut för första gången. I den tidningen, som nu är en av de ledande branschtidningarna inom området, går det att läsa om både stadsträdgårdsmästare, kyrkogårdar, landskapsarkitektur, anläggning, växtporträtt och mycket mer.

Ann Richardsson

1970-tal – oljekrisen satte sina spår

Energiframtiden är ljus trots allt

LBT har många försök för odlingen under glas

Uppvärmningskostnaden för ett växthus är beroende av energipris och faktiskt energianvändning. Man kan alltså grovt dela upp läggningen för att reducera värmekostnaden i delar sådana som yttill tillräckning av kostnader för tillförd energi, dvs energipriset, och delar sådana som yttill till minskning av energiförbrukningen. Till de senare kan också räknas åtgärder för att höja produktionsgraden per kvadratmeter och/eller för att förbättra växtens tillväxt och växtbefruktning.

Åtgärder för att minska energiförbrukningen
Man kan här nämna isolering av pannor, bränsletankar och distributionsledningar. Likaså är det nödvändigt med noggrann kontroll av bränsle- och pumpfunktion samt regelbunden rengöring av pannornas vatten- och rökgångar. För växthuset del blir stor vikt lagas vid tätning, isolering och återvinning av energi från ventilationsluft samt modifiering och isolering av växthusets värme- och ventilationsystem med tillhörande reglerkomponenter.

Åtgärder för att höja avkastningen
För energiteknikerna del gäller det här främst att noggrant styra temperatur, fuktighet, ljus och CO₂. Vatten- och näringsföretag är också faktorer som starkt påverkar odlingsergebnat. Ökad skörd

Effektivare odling i växthus görs möjlig med belysning

Balans mellan vatten, värme, näring och ljus är förutsättningen för att växterna skall utvecklas maximalt. I växthus är det möjligt att lastkomma detta. Tekniken har snabbt utvecklats för att utnyttja ljuset maximalt. I växthus är det möjligt att lastkomma detta. Tekniken har snabbt utvecklats för att utnyttja ljuset maximalt. I växthus är det möjligt att lastkomma detta. Tekniken har snabbt utvecklats för att utnyttja ljuset maximalt.

Något i skyndsman är övriga växtfaktorer här ljuset kommer. Under flera år har det haft något av experiment över sig. Vid en belysningsuppgift för några år sedan i

Odlingens stora intresse för ljusbelysning. Bilden är från huvudgruppen i Tungesta.

Trädgårdsnäringen befinner sig sedan några år tillbaka i en mycket besvärlig ekonomisk situation. Det har inneburit företagsnedläggelser av många företag. I ännu fler fall har nedskärningar av verksamheten skett i odlingarna.

Denna motion till riksdagen om åtgärder för att främja trädgårdsnäringen i början av 1980-talet kan delvis sammanfattas den kris som delar av trädgårdsnäringen drabbades av under 1970-talet. Särskilt växthusodlingen drabbades hårt av oljekrisen med ransoneringar och kraftigt höjda oljepriser.

Det innebar att forskningen kring att hitta energibesparande åtgärder påbörjades, inte bara i Sverige utan i hela världen. Denna utveckling går det också att läsa om i Viola under denna tid. Artiklar om hur växthusodlarna kan spara energi är ett vanligt inslag.

Men även i ledaren skrivs det om oljekrisen och de åtgärder som togs fram för att stödja trädgårdsnäringen. Efter att Sveriges Handelsträdgårdsmästareförbund "begärt att statsmakterna med alla tänkbara medel skulle reducera oljepriserna..." inrättades först 1975 en speciell lånefond på 20 miljoner kronor för trädgårdsnäringen.

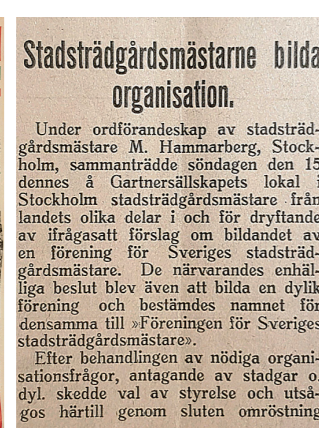
Men allt var inte elände. Fritidshus- och villaägarna blev fler och intresset för den egna trädgården och odling ökade. Nya bostadsområden med fler grönområden än tidigare byggdes och antalet garden center blev allt fler. Det hade stor betydelse för plantskolenäringen runt om i landet.

1970-talet var också det decennium då saker och ting förändrades rent organisationsmässigt inom trädgårdsnäringen och det skrevs det flitigt om under denna tid. Tidigare hade i princip varje del av trädgårdsbranschen haft ett eget förbund, till exempel Yrkesfruktodlarna. De och några till anslöt sig nu till Trädgårdsnäringens Riksförbund, TRF i mitten på 1970-talet.

Ann Richardsson

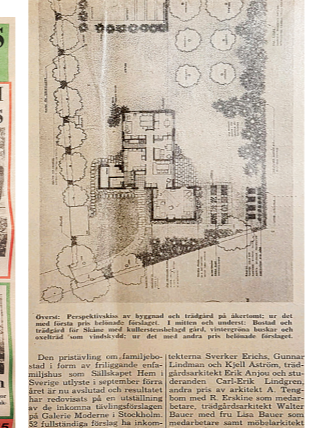
Under många år var ämnen som parker, anläggning och urban miljö en del av Violas innehåll.

En del av notisen från 1920 som talar om att Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare har bildats.

Även kyrkogårdar var ett ämne som togs upp.

En av de tävlingar som det skrevs om i Viola.

Delar av trädgårdsnäringen fick på 1970-talet en ny organisation.

Ur en sida från Viola 1973. Svenska småplantsproducenter gjorde reklam för sig.

Nya fruktsorter såg dagens ljus vid denna tid.